

Att vattna med annat än kranvatten

Att ta tillvara regnvatten och att använda annat än kommunalt kranvatten till våra växter och trädgårdar spar på resurserna. Men vilket vatten kan man använda för att vattna sina växter?

Uppvuxen på en gård med egen brunn, som alltid sinade på sommaren, lärde man sig tidigt att spara på, återanvända och värdesätta vatten. Regntunnor stod under varje stuprör, bad- och diskvatten bars ut i rabatterna, till och med tandborstglaset tömdes turvis till krukväxterna inne. I reservbrunnen var vattnet dessutom järnhaltigt och humusrikt och ansågs göra håret grönaktigt, men ingen frågade växterna vad de tyckte om det. Men det bräckta havsvattnet användes endast i yttersta nödfall till växterna, att saltvatten kan skada växter var man väl medveten om.

HAVSVATTEN

Det är framför allt natriumklorid, vanligt koksalt, som gör havsvattnet salt och olämpligt till bevattning. Blir saltkoncentrationen för hög får växten svårt att ta upp vatten och torkar trots god vattentillgång. Natrium förstör även markstrukturen, speciellt lerjordens, och tränger dessutom bort viktiga näringsämnen i jorden.

I Bottenviken är salthalten låg, från nästan 0 till 4 promille, medan salthalten i Östersjön är omkring 6 promille. Detta bräckta vatten kan i undantagsfall användas till bevattning. Normalt urlakas det tillförda saltet av nederbörden under höst och vinter. Men upprepade bevattningar kan innebära risk för skador på mark och grödor. Speciellt känsliga för saltvatten är t ex gurka, ärter, bönor och jordgubbar medan rödbetor, grönkål och spenat är mer toleranta. På västkusten, med en salthalt på 30 promille, ska man absolut avstå från att använda havsvattnet. Här ska man även låta tången tvättas av

Bräckt vatten i Bottenviken kan i nödfall användas att vattna med.

regnvatten upprepade gånger innan man använder den i odlingen.

REGNVATTEN

Att vattna med regnvatten utgör sällan någon risk för växterna. Visserligen kan det innehålla en del föroreningar som svavel och kväveoxider och vara något surt, men det innehåller i alla fall inte natriumklorid. Det kan även innehålla spår av koppar från koppartak eller zink från galvaniserade plåttak om det har passerat sådana. Regnvatten rekommenderas till växter som hortensia, garдения och rododendron som trivs med ett något lägre pH-värde i jorden, men kan användas till allt i trädgården som behöver vatten. Inget går upp mot naturlig nederbörd.

GRÅVATTEN

Bad- och handdiskvatten kan med fördel återanvändas. Från badkar och barnens utomhuspool blir det mycket bevattningsvatten. Tvålar och diskmedel innehåller ytspänningsnedsättande ämnen som i princip ska vara ofarliga för våra växter. Men som vanligt är det onödigt att överdosera. Däremot bör man inte använda vatten från tvätt- och diskmaskiner där medlen är betydligt starkare. I odlingen undviker man att hålla grå-

vatten direkt på grönsaker som ska ätas råa och avloppsvatten som varit i kontakt med fekalier används inte. För att få spara större mängder gråvatten (bad-, tvätt- och diskvatten) till bevattning kontaktar du miljökontoret i kommunen.

TRÄDGÅRDSVATTEN

För att pumpa upp vatten ur sjöar och vattendrag krävs att du äger marken, stranden eller botten där vattnet finns eller att du har markägarens tillstånd. Även här undviks vatten nära avlopp.

Med brunn eller damm i trädgården har man en nära vattenreserv om det kniper och återanvänt akvarievatten kan även innehålla en dos kväve. Nyklorerat poolvatten ska man undvika i odlingar men med luftning avgår klor och vattnet kan återanvändas. Bättre att vattna gräset med det än att belasta dagvattenssystemet.

Det järn- och humusrika reservbrunnsvatten som nämndes i början var inte gott, men det gick att dricka och växterna tog inte skada. Men är man osäker på vattenkvaliteten kan en analys vara befogad, kommunen vet vart du ska vända dig.

Text och bild: Lise-Lotte Björkman, trädgårdsrådgivare och trädgårdsdesigner, radgivning@tradgard.org